

Załącznik nr 22

do Zarządzenia nr 4/2017/18

z dn. 6 marca 2018

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI KRYZYSOWEJ W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 220 IM. STANISŁAWA KOPCZYŃSKIEGO

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. nr 89 poz. 590 z późn. zm.)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. 2003 nr 6 poz. 69 z późn. zm.)

Za sytuację kryzysową uważamy zdarzenie, które zagraża zdrowiu lub życiu dzieci oraz pracowników szkoły (np.: pożar, rozpylenie lub rozsypanie substancji szkodliwych, zagrożenie zamachem bombowym, atak terrorystyczny, wyciek gazu z instalacji gazowej lub inna sytuacja, w której trzeba podjąć nietypowe działania lub natychmiast ewakuować dzieci oraz pracowników szkoły).

I. Procedura postępowania na wypadek konieczności nagłego odwołania zajęć w szkole:

1. Dyrektor lub osoba go zastępująca (wicedyrektor, kierownik gospodarczy, kierownik świetlicy) powiadamia za pomocą sms-a wicedyrektorów, wychowawców klas, kierownika świetlicy oraz kierownika gospodarczego o zagrożeniu i konieczności odwołania zajęć w dniu następnym. Sms powinien być następującej treści: „Sytuacja kryzysowa, proszę o powiadomienie rodziców o konieczności odwołania zajęć w dniu następnym”.
2. Wychowawcy za pomocą sms-a potwierdzają odebranie wiadomości. Otrzymanie sms-a o takiej treści zobowiązuje wychowawców do stawienia się w szkole dnia następnego o godzinie 7.00
3. W przypadku braku odpowiedzi, dyrektor próbuje skontaktować się z wychowawcą telefonicznie.
4. Wychowawcy po otrzymaniu informacji wysyłają sms-y do rodziców uczniów o następującej treści: „sytuacja kryzysowa, jeżeli to możliwe prosimy o nieprzysyłanie dziecka w dniu jutrzejszym do szkoły, proszę o potwierdzenie odbioru.” W przypadku braku potwierdzenia, wychowawcy próbują skontaktować się z rodzicami telefonicznie. Jeżeli rodzic nie podał numeru telefonu komórkowego, wychowawca próbuje skontaktować się z nim na numer stacjonarny.

5. Kierownik świetlicy powiadamia pracowników świetlicy o sytuacji kryzysowej sms-em o treści: „sytuacja kryzysowa, proszę o stawienie się w szkole jutro o godzinie 7.00”
6. Wicedyrektor powiadamia pozostałych nauczycieli o sytuacji kryzysowej sms-em o treści: „sytuacja kryzysowa, proszę o stawienie się w szkole jutro o godzinie 7.00”.
7. Kierownik gospodarczy powiadamia pracowników administracji i obsługi o sytuacji kryzysowej sms-em o treści: „sytuacja kryzysowa, proszę o stawienie się w szkole jutro o godzinie 7.00”.
8. W sytuacji, gdy w dniu zagrożenia, do szkoły przyjdą dzieci, są one ewakuowane w zależności od ilości, zgodnie z procedurami p. poz. Decyzję o miejscu ewakuacji podejmuje kierownik akcji ratowniczej, w zależności od zagrożenia.
9. Wychowawcy informują rodziców o miejscu ewakuacji i razem z dziećmi czekają na zakończenie akcji ratowniczej lub odebranie dziecka przez rodziców.
10. Wychowawcy powiadamiają rodziców o odwołaniu akcji sms-em o następującej treści: „Alarm odwołany, w dniu jutrzejszym wznawiamy zajęcia szkolne”.

II. Sygnały alarmowe przyjęte w szkole:

1. W momencie otrzymania informacji o zagrożeniu, dyrektor szkoły podejmuje decyzję o włączeniu alarmu:
2. w przypadku konieczności ewakuacji dzieci i pracowników - trzy krótkie dzwonki,
3. w przypadku pojawienia się na terenie szkoły napastnika – dwa długie dzwonki.
4. W momencie opanowania sytuacji przez służby antyterrorystyczne – następuje odwołanie alarmu – trzy krótkie dzwonki. W przypadku konieczności ewakuacji, po krótkiej przerwie – kolejne trzy krótkie dzwonki.
5. Dyrektor szkoły informuje służby ratunkowe o zagrożeniu i do momentu ich przybycia koordynuje akcją.

III. Procedura postępowania na wypadek konieczności ewakuacji w trakcie zajęć szkolnych:

1. Po usłyszeniu sygnału alarmu:
 - 1) nauczyciele:
 - a. nauczyciele prowadzący lekcje wyprowadzają grupę z klasy i prowadzą do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego, zabierając ze sobą telefony komórkowe, a następnie kierują się na wyznaczone miejsce zbiórki,
 - b. na miejscu zbiórki nauczyciele zobowiązani są do sprawdzenia listy uczniów oraz złożenia raportu dyrektorowi szkoły,
 - c. w przypadku konieczności opuszczenia terenu szkoły, nauczyciele wraz z uczniami udają się do:

- klasy „0” - Przedszkole nr 1
 - klasy I - Hotel Radisson
 - klasy II, III - PZU
 - klasy IV- VIII - Szkoła Podstawowa nr 25
- d. w zależności od sytuacji, dyrektor szkoły może wyznaczyć inne miejsca ewakuacji,
 - e. nauczyciele informują rodziców o miejscu pobytu uczniów i proszą o szybki odbiór dzieci,
 - f. nauczyciele pozostają z dziećmi do momentu, gdy ostanie z nich zostanie odebrane przez rodziców,
 - g. nauczyciele nieprowadzący w danym momencie lekcji:
 - h. schodzą na miejsce zbiórki, po drodze pomagając w ewakuacji dzieci,
 - i. na miejscu zbiórki stają koło dyrektora i pozostają do jego dyspozycji,
- 2) wicedyrektorzy biorą telefony, papierową wersję planu lekcji i udają się na miejsce ewakuacji,
 - 3) pracownicy administracji i obsługi:
 - a. sekretarz szkoły bierze listę obecności pracowników administracji i obsługi oraz zeszyt wyjść klas i udaje się na miejsce ewakuacji,
 - b. kierownik gospodarczy sprawdza obecność pracowników administracji i obsługi szkoły,
 - c. pracownicy obsługi zamykają kolumnę ewakuowanych dzieci, udając się na wyznaczone miejsce ewakuacji i pozostają do dyspozycji dyrektora,
 - d. pracownicy kuchni, po usłyszeniu alarmu, ewakuują się przez drzwi kuchenne.

IV. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły

1. W sytuacji zagrożenia pożarem należy zachować przede wszystkim spokój, ocenić sytuację i podjąć odpowiednie działania.
2. Jeżeli zauważy się pożar lub otrzyma informację o pożarze, należy natychmiast zaalarmować wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem, dyrektora szkoły oraz Państwową Straż Pożarną lub zadzwonić pod numer alarmowy 112.
3. Należy użyć alarmu ustalonego na wypadek konieczności ewakuacji dzieci i pracowników szkoły sygnalizowanego przez dzwonek szkolny (3 krótkie dzwonki).
4. Dyrektor zarządza ewakuację ze strefy zagrożonej, ewakuacja odbywa się zgodnie z ustalonymi procedurami.

5. Dyrektor zleca pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu.
6. Jeżeli to możliwe, dyrektor poleca usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa, wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
7. Nie należy otwierać – bez wyraźnej potrzeby – drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem; dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.
8. Otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność.
9. Nie należy wchodzić do pomieszczeń objętych pożarem, lecz jeśli to konieczne wchodząc, trzeba zachować szczególną ostrożność,
10. W zadymieniu należy poruszać się w pozycji pochylonej lub na czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność. Aby nie stracić orientacji, należy poruszać się wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłonić np. wilgotną chustką.
11. Do przybycia Straży Pożarnej akcją kieruje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
12. Wszyscy pracownicy muszą bezwzględnie podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
13. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie należy stosować się do ich poleceń.
14. Dowódcę przybyłych jednostek należy powiadomić o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

V. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną

1. Po otrzymaniu informacji o podejrzeniu wystąpienia niebezpiecznej choroby zakaźnej u ucznia należy powiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły.
2. Dyrektor potwierdza wiadomość u lekarza – jeśli to możliwe także u dyżurującego inspektora sanitarnego.
3. Dyrektor ustala z dyżurującym inspektorem sanitarnym sposób postępowania.
4. Dyrektor zawiadamia organ prowadzący szkołę oraz Mazowieckiego Kuratora Oświaty.
5. Dyrektor nadzoruje przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych przez pracowników szkoły i uczniów.
6. Dyrektor przygotowuje informację dla uczniów i rodziców przy współpracy SANEPID-u.
7. Dyrektor organizuje (w razie potrzeby) spotkanie rodziców z lekarzem chorób zakaźnych lub pracownikiem Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

VI. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego

1. Wtargnięcie napastnika do obiektu

- 1) Po usłyszeniu sygnału alarmowego oznaczającego pojawienie się na terenie szkoły napastnika – dwa długie dzwonki należy:
 - a. zamknąć od wewnątrz drzwi pomieszczenia, w którym znajdują się nauczyciel i dzieci, przejść z dziećmi do najbardziej oddalonej od drzwi części pomieszczenia, zachować absolutną ciszę i spokój, nie pozwalać wyglądać przez okno, powiadomić odpowiednie służby, dzwoniąc pod numer alarmowy **112**, czekać na sygnał odwołania akcji. Podobnie postępuje każdy z pracowników znajdujący się w jakimkolwiek pomieszczeniu,
 - b. w przypadku, gdy nauczyciel z dziećmi lub jakakolwiek osoba znajduje się na korytarzu udać się do najbliższego pomieszczenia i postępować jak wyżej,
 - c. przy bezpośrednim kontakcie z napastnikiem poddać się jego woli – ściśle wykonywać polecenia.
- 2) Należy zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikować siebie i innych – zwracać się do uczniów po imieniu – zwiększa to szansę ich przetrwania).
- 3) Zawsze należy pytać napastników o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
- 4) Należy zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
- 5) Nauczyciel powinien dołożyć wszelkich starań, by zapanować nad własnymi emocjami oraz uspokoić dzieci.
- 6) W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, należy wykonywać polecenia grupy antyterrorystycznej.
- 7) Po zakończeniu akcji nauczyciel zobowiązany jest do:
 - a. sprawdzenia obecności dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregoś dziecka informuje Policję,
 - b. przekazania opieki nad dzieckiem bezpośrednio rodzicowi,
 - c. prowadzenia ewidencji dzieci odbieranych przez rodziców.
- 8) Należy przygotować się na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki wszyscy uczestnicy zdarzenia nie zostaną zidentyfikowani, są dla służb ratowniczych potencjalnymi terrorystami.

2. Użycie broni palnej na terenie szkoły

- 1) Po usłyszeniu sygnału alarmowego oznaczającego pojawienie się na terenie szkoły napastnika – dwa długie dzwonki należy:
 - a. zamknąć od wewnątrz drzwi pomieszczenia, w którym znajdują się nauczyciel i dzieci, przejść z dziećmi do najbardziej oddalonej od drzwi części pomieszczenia, zachować absolutną ciszę i spokój, nie pozwalać wyglądać

- przez okno, powiadomić odpowiednie służby dzwoniąc pod numer alarmowy **112**, czekać na sygnał odwołania akcji. Podobnie postępuje każdy z pracowników znajdujący się w jakimkolwiek pomieszczeniu,
- b. w przypadku gdy nauczyciel z dziećmi lub jakakolwiek osoba znajduje się na korytarzu udać się do najbliższego pomieszczenia i postępować jak wyżej,
- 2) W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem nauczyciel:
- a. nakazuje uczniom położyć się na podłogę,
 - b. stara się uspokoić dzieci, w miarę możliwości zapewnia im bezpieczeństwo,
 - c. jeżeli terroryści wydają polecenia, nauczyciel zobowiązany jest dopilnować, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników,
- 3) Jeżeli to możliwe, nauczyciel dzwoni pod jeden z numerów alarmowych. W takiej sytuacji nie należy rozłączać połączenia. Dzwoniący na bieżąco stara się relacjonować sytuację.
- 4) W chwili podjęcia działań grupy antyterrorystycznej zmierzających do obezwładnienia napastnika, należy wykonywać polecenia prowadzących akcję.
- 5) Po opanowaniu sytuacji nauczyciel:
- a. ustala liczbę osób poszkodowanych i sprawdza, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
 - b. udziela pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym do momentu pojawienia się służb ratunkowych,
 - c. w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie, podejmuje odpowiednie do sytuacji działania, powiadamia o zaobserwowanych zagrożeniach osoby prowadzące akcję,
 - d. zapewnia osobom uczestniczącym w zdarzeniu pierwszą pomoc psychologiczną,
 - e. przekazuje opiekę nad dziećmi, które nie doznały uszczerbku na zdrowiu, bezpośrednio rodzicom,
 - f. prowadzi ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców.

VII. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia bombowego

- 1 Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:
- 1) osoba, która przyjmuje zgłoszenie:
 - 2) słucha uważnie,
 - 3) stara się zapamiętać jak najwięcej,
 - 4) jeżeli ma taką możliwość, nagrywa rozmowę,
 - 5) zwraca uwagę na szczegóły dotyczące głosu oraz wszelkie dźwięki w tle, nigdy nie odkłada pierwsza słuchawki,

- 6) jeżeli telefon posiada funkcję identyfikacji numeru i numer się wyświetla, zapisuje go,
- 7) jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecza ją tak, aby nikt jej nie dotykał,
- 8) osoba, która ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić dyrekcji szkoły, a jeśli to nie jest możliwe, służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca,
- 9) dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Straż Miejską, organ prowadzący, Mazowieckiego Kuratora Oświaty,
- 10) zawiadamiając Policję, dyrektor podaje następujące informacje:
- 11) rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (np. informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot),
- 12) treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego oraz szczegóły, które udało się ustalić (np. dźwięki w tle, numer telefonu),
- 13) numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu,
- 14) wskazane jest uzyskanie od Policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia,
- 15) dyrektor zleca zabezpieczenie, w miarę możliwości, rejonu zagrożonego w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażając siebie i innych na niebezpieczeństwo,
- 16) dyrektor przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z obowiązującą procedurą,
- 17) Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne.

VIII. Procedura postępowania po wybuchu bombowym:

1. Wszyscy pracownicy szkoły pod dowództwem dyrektora oceniają sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewniają się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona dzwoni pod jeden z numerów alarmowych.
3. Wyznaczeni przez dyrektora pracownicy udzielają pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
4. Dyrektor szkoły wyznacza pracownika odpowiedzialnego za sprawdzenie bezpieczeństwa dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządza przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.

5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, należy podjąć działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, wszyscy bezwzględnie stosują się do ich zaleceń.

IX. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych

1. Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza do tego odpowiednią osobę .
2. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
3. Osoba kontaktująca się z mediami przygotowuje odpowiedzi, m.in. na następujące pytania:
 - 1) Dlaczego doszło do sytuacji kryzysowej?
 - 2) Jakie są lub mogą być jej skutki?
 - 3) Kto jest odpowiedzialny, kto jest sprawcą?
 - 4) Czy może dojść do zaostrzenia sytuacji?
 - 5) Czy możliwe są reperkusje polityczne?
 - 6) Czy kryzys jest fragmentem czegoś większego?
4. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
 - 1) mówi pierwsza o złych wiadomościach,
 - 2) jest absolutnie pewna faktów i stwierdzeń, które podaje,
 - 3) bezwzględnie zachowuje spójność przekazu, logikę i konsekwencję,
 - 4) nie upublicznia informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą,
 - 5) analizuje dane,
 - 6) nie snuje spekulacji, podejrzeń i nie stawia hipotez,
 - 7) reaguje błyskawicznie i zdecydowanie na plotki, dementując je i wykazując ich fałsz lub głupotę,
 - 8) trzyma nerwy na wodzy i nie liczy na wyrozumiałość żądających wyjaśnień lub oczekujących informacji,
 - 9) pokazuje, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma wizję wybrnięcia z niej,
 - 10) nie ujawnia nazwisk ofiar, zanim nie dowie się o tym rodzina,
 - 11) zawsze wyraża troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione.

X. Procedura postępowania po zakończeniu kryzysu

1. Nauczyciele i pracownicy szkoły po zakończeniu kryzysu zobowiązani są do zapewnienia wsparcia i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa uczniów. Specyficzne dla interwencji pokryzysowej jest to, że należy ją podjąć niezwłocznie po wydarzeniu, tak szybko, jak to tylko możliwe.
2. W sytuacji kryzysowej dyrektor zobowiązany jest zwrócić się o pomoc psychologiczną do rejonowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
3. Wychowawca jest osobą towarzyszącą psychologowi/psychologom w jego/ich oddziaływaniu terapeutycznym. Inni pracownicy powinni być świadomi wagi tego problemu.
4. Wychowawcy i opiekunowie powinni:
 - 1) wysłuchać ucznia,
 - 2) dać uczniowi emocjonalne wsparcie ułatwiające emocjonalne odreagowanie,
 - 3) przeciwdziałać tendencjom do zaprzeczania,
 - 4) dokonać oceny dotychczasowych sposobów radzenia sobie,
 - 5) szukać sprawdzonych strategii działania,
 - 6) stworzyć plan pomocy.
5. Wychowawcy i opiekunowie powinni unikać:
 - 1) pocieszania,
 - 2) dawania rad,
 - 3) pouczania,
 - 4) tłumienia reakcji emocjonalnych (np. nie wypowiadać zdań typu: "będzie dobrze", "nie płacz już", „uspokój się"),
 - 5) pospieszania w działaniu,
 - 6) wymuszania szybkich decyzji,.
6. Normalna reakcja na sytuację kryzysową jest reakcją tzw. stresu traumatycznego. Rozumiemy przez to zespół zachowań, reakcji emocjonalnych i myśli związanych z wydarzeniem traumatycznym. Za czas trwania tej reakcji jako normalnej, przyjmuje się okres uczestnictwa w zdarzeniu i do około 6 miesięcy po nim. Uczniowie wtedy mogą:
 - 1) unikać rozmów o zdarzeniu lub nadmiernie się na nim koncentrować,
 - 2) mieć nawracające, natrętne wspomnienia, bawić się w sytuację traumatyczną,
 - 3) miewać koszmary senne,

- 4) doświadczać negatywnych emocji w sytuacjach związanych ze wspomnieniem traumy,
 - 5) „nic nie pamiętać” – psychologiczna amnezja.
 - 6) ponadto można u nich zaobserwować spadek zainteresowań, regres w rozwoju, poczucie wyobcowania, strach przed planowaniem przyszłości, nadwrażliwość na bodźce, wspomnienia napadowe wywołane przez bodziec podobny, zaburzenia zachowania (agresja, picie alkoholu, palenie papierosów, obgryzanie paznokci itp.)
7. Aby normalna reakcja na kryzys nie przerodziła się w chroniczną - nauczyciele, wychowawcy powinni zadbać o pomoc psychologa, tworzyć klimat umożliwiający mówienie o rzeczach trudnych, zapewnić dzieciom/młodzieży możliwość powrotu do normalnych zajęć i rytmu dnia, nie bagatelizować ich przeżyć, dawać jasne wytłumaczenia sytuacji, być z uczniami.

Procedury wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Dyrektora Szkoły.